

hoort. De orthopaeden hebben het, zegt hij, te druk met hun scolioses, platvoeten en verlammingen. Van chirurgen heb ik wel het omgekeerde gehoord. Toch blijkt uit het boekje, dat de ongevalleneeskunde geen verschoppeling is, want de orthopaedist krijgt uiteraard veel slecht genezen gevallen in nabehandeling en heeft hierdoor een bijzondere gelegenheid om kennis te maken met fouten, welke herhaaldelijk gemaakt worden. Met zorg heeft LANGE zijn verbandtechniek uiteengezet. Hij beveelt het spijkerrekverband niet aan; hij zag twintig knieverstijvingen na verettering van het gewricht door den spijker. Evenmin acht hij andere wijzen van rekbehandeling voor den huisarts geschikt. Kort, duidelijk en door de vele afbeeldingen zeer begrijpelijk, geeft hij een overzicht van zijn vaste verbanden. Leerzaam is vooral het hoofdstuk over enkelbreuken, waarbij hij in het licht stelt, wat de kwade gevolgen zijn van de stelsellooze toepassing van het oude recept: „ingipsen in sterke supinatie”. De beschrijvingen der verbanden zijn hoofdzaak in het boekje. Aan maatregelen tegen verstijvingen van gewrichten worden weinig beschouwingen gewijd en deze beperken zich tot het voorschrift „passieve en actieve bewegingen”, hetgeen niet minder mag gelden als een recept, dat uitvoeriger verduidelijking noodig heeft. Men krijgt echter waar voor zijn geld en veel ervan is ook voor chirurgen van belang.

L. M. METZ.

Dr. BEATRIX TEDESCO-POLACK, *Séro-diagnostic du Cancer par la réaction de BOTELHO*. 89 bldz. Parijs. Les Presses Universitaires de France. Bld. St. Michel. Prijs 20 francs.

Na een zeer vluchtig overzicht der verschillende biophysische, biochemische en serologische methodes van bloedonderzoek, die in den loop der jaren voor de herkenning van den kanker zijn aanbevolen, bespreekt de schrijfster de techniek en de uitkomsten van de reactie van BOTELHO met refractometrische correctie, zooals zij die in het Hotel-Dieu te Parijs heeft toegepast.

Als men bij een mengsel van serum van den patiënt en een zwakke zuuroplossing (meestal 1 pCt. salpeterzuur in physiologische zoutoplossing) voegt een oplossing van joodjoodkalium, ontstaat een troebeling. Deze ontstaat gemakkelijker met sera van kankerlijders dan van andere personen en op dit verschil berust de reactie van BOTELHO. Van de verschillende wijzigingen, die in den loop der jaren of door BOTELHO zelf, of door anderen zijn voorgesteld, is de belangrijkste deze, dat het serum steeds op eenzelfde albuminegehalte van 78—80 pCt. wordt gebracht, wat refractometrisch wordt vastgesteld. Met de verbeterde reactie heeft schrijfster 200 patiënten onderzocht. Zij vindt 90.4 pCt. positieve reacties bij kankerlijders (131 op 145); 85.5 pCt. negatieve reacties bij andere personen (47 op 55). Zonder de refractometrische correctie waren deze cijfers 43.5 pCt. en 83.7 pCt.. Bij 47 zieken heeft zij de reactie vóór en na of gedurende de chirurgische of radiologische behandeling verricht. Bijzonderheden

over deze zieken worden vermeld. Het blijkt dan, dat de uitslag der reactie en het klinisch resultaat der behandeling vrij goed bij elkaar passen. Maar ook dit is geen regel zonder uitzondering.

De meeningen over de waarde der reactie van BOTELHO voor de kliniek loopen zeer uiteen. Zij heeft met alle bloedreacties op kanker gemeen, dat zij niet specifiek is. Men toont er eenige quantitative verschillen mee aan ten opzichte van „normaal” serum, terwijl men niets weet van de invloeden, die blijkbaar nu en dan storend werken en de verschillen verre van standvastig maken. Zij zal dus in het gunstigste geval eenigen steun kunnen geven voor de diagnose, meer niet, terwijl zij dan nog gebruikt moet worden door iemand, die blijkens langdurige eigen ervaring uitkomsten krijgt in overeenstemming met de andere klinische gegevens. Uit ervaring moet blijken, of zij in dit opzicht meer waarde heeft dan andere reacties bijv. de meiostagmine-reactie.

C. BONNE.

ELIAS und FELLER. *Stauungstypen bei Kreislaufstörungen*, mit besonderer Berücksichtigung der exsudativen Perikarditis. 23 gekleurde platen. Berlijn, JULIUS SPRINGER, 1926. 222 bldz. Prijs: 24 mark.

De hier aan te kondigen mededeeling, ontstaan in de kliniek van WENCKEBACH en het laboratorium van den patholoog-anatoom MARESCH in Weenen, heeft ten doel, de verschillende vormen van stuwing na te gaan, waarbij als uitgangspunt de stuwing bij pericarditis exsudativa werd gebezigd. Het zoo talrijke lijkenmateriaal der Weenske pathologische anatomie werd ten dien einde bewerkt, waarbij bijzondere aandacht aan de uitmondingsplaatsen der leveraderen werd geschonken. Vervolgens werden afgietsels eenerzijds, en formol- en formolzinkpraeparaten anderzijds vervaardigd, waarbij zoowel macroscopisch als met behulp van Roentgenstralen nauwkeurig beloop en vorm van de aderen kon worden bepaald. Dat deze onderzoeken bij kinderen heel andere resultaten opleverden dan bij volwassenen, is niet te verwonderen. Den clinicus boezemen de waarnemingen aan het ziekbed natuurlijk het grootste belang in, en als deze waarnemingen zijn geschied — zooals in het onderhavige geval — onder de auspiciën van onzen WENCKEBACH, kunnen wij zeker er van zijn, hoogst belangrijke beschouwingen te hooren.

Achtereenvolgens passeeren bij exsudatieve pericarditis periphære en centrale types van stuwing de revue, waarna de stuwing ten gevolge van tricuspidalisinsufficiëntie en verschillende vergroeiingen worden besproken. Een samenvattend overzicht besluit in korte trekken het geheel. Teekeningen en photo's zijn uitstekend, goed opgenomen, goed weergegeven. Het is niet mogelijk, in enkele regels de hooge verdienste van dit boek op te sommen. Men treft hier een buitengewoon grondig, goed doordacht en rijp bezonken, studie aan, waarvan de rustige bestudeering iedereen zij aanbevolen.

P. H. ENTHOVEN